

Олександра ЧКЕЛЬ

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент», ЗУНУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Ірина ДЕМКІВ

ГНУЧКІСТЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Динамічний розвиток інтеграційних й глобалізаційних процесів, зміна умов конкурентного середовища суттєво загострили конкурентну боротьбу між вітчизняними підприємствами. Водночас, складне політичне та економічне становище в Україні, частково втрачена надійність і стабільність економічних відносин, зумовили розбалансованість усіх операційних, комерційних комунікаційних та інвестиційних процесів, відчутно зменшилися фінансові можливості як споживачів, так і підприємств. Зазначені обставини посилили інтерес до розгляду гнучкості в системі управління конкурентоспроможністю підприємства.

Гнучкість – комплексне, багатозначне поняття. Упродовж багатьох років гнучкість традиційно розглядали як одну з характеристик технічного розвитку, яку слід розуміти як процес постійного і безповоротного вдосконалення параметрів усіх складових техніки, технологічних процесів, способів і методів організації виробництва як кожного окремо, так і їх сукупності [1].

Гнучкість в системі управління конкурентоспроможністю підприємства доцільно розглядати як здатність реагувати або змінюватися у відповідь на мінливість середовища шляхом створення нових можливостей без надмірних витрат, втрат часу і продуктивності.

Аналізуючи різні визначення науковців, гнучке управління конкурентоспроможністю підприємства доцільно розглядати як здатність превентивно і з найменшими витратами реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовищ, головними серед яких в умовах жорстокої конкуренції необхідно визнати зміни запитів споживачів і вимог ринку. Інакше кажучи, необхідною умовою стійкої конкурентної позиції підприємства в умовах реалій сьогодення є гнучкість до ринкових викликів. Поступова втрата цієї переваги і наближення цін на продукцію вітчизняних підприємств до світового рівня пояснює необхідність розроблення нових продуктів і подолання технологічного відриву від передових економік. Підприємства з гнучким управлінням конкурентоспроможності проводять постійну роботу щодо асортиментного удосконалення продукції. Ключовим їх завданням стає вибір найбільш перспективних продуктів і сфер діяльності для підвищення своєї

конкурентоспроможності.

Переважно, серед елементів гнучкості управління конкурентоспроможністю підприємства виділяють технічний, організаційний, комунікаційний, економічний і компетентнісний, кожен із яких характеризується різними технічними та техніко-економічними показниками.

Гнучке управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечить адекватну реакцію на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах, створить умови для формування внутрішнього середовища підприємства відповідно до вимог ринку і забезпечить йому низку переваг, зокрема превентивну реакцію на зміни; здатність прогнозування ризиків; можливість раціонального використання активів підприємства; здатність до диверсифікації виробництва з метою розширення номенклатури та поліпшення якості продукції.

Гнучкість в системі управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечує орієнтацію на підвищення конкурентного потенціалу, зниження вразливості підприємства шляхом перерозподілу ризику між різними сферами його діяльності, а також спроможність підприємства до ефективної координації його завдань з метою швидкої адаптації до потреб споживачів та викликів ринку, яка ґрунтується на постійній готовності до передбачення та проявляється у змінах зовнішнього та внутрішнього середовища, нарощення конкурентних переваг.

Використання гнучкості в системі управління конкурентоспроможністю підприємства вимагає ідентифікації критеріїв результативності та ефективності організаційної системи та відповідних особливостей управлінських технологій.

Отже, використання гнучкості в системі управління конкурентоспроможністю підприємства має базуватися на таких передумовах: конкурентоспроможність підприємства доцільно розглядати як складну систему, яка характеризується великою різноманітністю елементів різної природи з властивостями, більшість яких неможливо представити у формалізованому вигляді; традиційна декомпозиційна модель конкурентоспроможності підприємства не дає змоги одночасно визначити елементний склад її підсистем і стійких зв'язків між ними; діагностичну інформацію щодо конкурентоспроможності для прийняття обґрунтованих рішень важко зібрати і формалізувати; нечіткість існуючих проблем конкурентоспроможності, які мають бути вирішені в процесі реалізації конкурентного стратегічного набору підприємства, вип'ячує проблему вибору завдань розвитку гнучкості управління [2; 3].

Для забезпечення гнучкості системи управління конкурентоспроможністю підприємства важливо дотримуватися наступних умов: безперервності управління; мінімізації помилок і затримок в оцінці конкурентоспроможності та

конкурентних переваг підприємства, чітких дій менеджменту.

При дотриманні гнучкості в системі управління конкурентоспроможністю підприємства проявляється ряд притаманних тільки їй певних властивостей [3]: складність – гнучке управління конкурентоспроможністю підприємства включає складові, які, в свою чергу, можна поділити на дрібніші елементи; структурність – гнучкому управлінню конкурентоспроможністю підприємства притаманна певна ієрархічна побудова, яка відображає зміст і співвідношення складових і здатна підтримувати цілісність системи; динамічність – гнучкість управління конкурентоспроможністю підприємства формується та розвивається в умовах нестабільного середовища, враховуючи відкритість та динамічність змін; адаптивність – підприємство має швидко реагувати на зміни, які відбуваються у внутрішньому та зовнішньому середовищі; пропорційність – усі структурні елементи гнучкого управління конкурентоспроможністю підприємства формуються в умовах узгодженості їх кількості; часова обмеженість – впровадження гнучкого управління конкурентоспроможністю підприємства є завданням стратегічного характеру, що зумовлено неможливістю врахування усіх чинників впливу у короткостроковому періоді; реалістичність – чинники, що формують гнучке управління конкурентоспроможністю підприємства, повинні мати конкретну практичну спрямованість [3].

Отже, використання гнучкості в системі управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечує його оперативність, результативність та ефективність, збалансоване функціонування та розвиток кожного структурного елементу підприємства з урахуванням фактичних значень ключових індикаторів конкурентоспроможності та потенційних можливостей і резервів через обґрунтованість та реалізацію оптимальних оперативних й стратегічних заходів на підприємстві щодо підвищення конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Самочкин В. Н. Гибкое развитие предприятия: Анализ и планирование. 2-е изд.. Москва: Дело, 2000. 376 с.
2. Демків І. Розвиток понятійного апарату управління гнучкістю підприємства. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 5. С. 80–82.
3. Ситницький М.В. Управління стратегічною гнучкістю підприємств машинобудівної галузі України: дис.... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2008. 218 с.